

Zápis z jednání šlechtitelské komise Svazu chovatelů holštýnského skotu ČR, z.s.

konaného dne 17.3.2026 na ČMSCH a.s., Hradištko

1. Zahájení a úvod

Ing. Ladislav Vondrášek přivítal přítomné a představil program jednání. Jednání se zúčastnilo celkem 31 účastníků vč. přednášejících.

2. Workshop „Nové možnosti šlechtění na zdraví“

MVDr. Petr Fleischer, Ph.D. uvedl projekt NAZV QL24010350 (Podpora udržitelnosti efektivního chovu dojeného skotu pomocí genomického šlechtění s využitím mining dat z moderních technologií), jehož cílem je kromě jiného i navržení postupů šlechtění na zdraví telat a mladého dobytka. Navazuje na předešlé řešené projekty zaměřené na sběr dat o zdraví skotu prostřednictvím Deníku léčení a jejich širší využití. Podkladem pro sběr a/nebo převody zdravotních událostí („diagnóz“) je strukturovaný číselník zdravotních událostí – „zdravotní klíč“ dle ICAR. V rámci širšího úvodu poukázal na zajímavé, na stránkách ICARu volně dostupné, prameny o nových možnostech šlechtění na základě dat ze senzorů a nových technologií (odkaz: <https://www.icar.org/webinar/use-of-sensor-data-for-genetic-improvement/>).

Doc. MVDr. Soňa Šlosárková, Ph.D. shrnula pořizování fenotypových dat pomocí webové aplikace Deník nemocí a léčení a věnovala se jak jejich kvantitě, tak kvalitě. Klíčem pro úspěšný model šlechtění na zdraví je důsledný sběr správně určených a hlavně z číselníku zvolených „diagnóz“, především pokud se jedné o časté či dokonce paušálně realizované zdravotní události (preventivní úkony). V současnosti je jediným plošným zdrojem dat Deník nemocí a léčení, přičemž chovatelé je v něm umožněno zadávat jak nemoc, tak i pouhé příznaky onemocnění a léčebné i preventivní úkony. Aktuálně do Deníku přispívá data cca 220 chovatelů (1/4 chovatelů dojeného skotu), z toho 150 chovatelů zadává data přímo, další možností je převod zdravotních dat pomocí manuálního importu pomocí csv souboru, cca 50 chovatelů využívá automatický import z faremních systémů (zatím jen přes MOOML, Farmsoft po požádání a schválení chovatelem, HERDEplus od Sana v řešení). Tento způsob sdílení dat by mohl být v budoucnu tím nejsnadnějším. Stále by měla mít velký význam jak snaha o větší (možná cílenější) propagaci a rozšíření Deníku, tak o správné zadávání dat, mezi chovatele.

Šlechtění na odolnost proti bronchopneumonii u telat (BP): Seminář k tomuto tématu proběhl na podzim na VÚŽV, k dispozici volně je jak online záznam, tak plnotextový sborník se snímky. Seminárii předcházely 3 články pro chovatele, vč. Černostrakatých novinek 2/2025. Došlo k zpracování záznamů od cca 35 tis. holštýnských jaloviček, u nichž existoval v Deníku záznam o výskytu bronchopneumonie (a dat o vrstevnících i rodičích). Ta se vyskytovala v souboru všech telat evidovaných v Deníku (bez rozdílu plemene a pohlaví) u 11,6 %. Určitým komplikujícím (ale řešitelným) problémem jsou nesprávně zadané „diagnózy“. Např. u průjmů je cca 1/5 záznamů do 5. dne věku sice zapsáno jako průjem, ale ve skutečnosti jde jen o úkon - prevenci kryptosporidíózy. Někteří chovatelé zadávali pod diagnózu BP preventivní podání ATB (ve velmi nízkém věku), ačkoliv se nejednalo o onemocnění a léčbu. Dalším problémem je situace, kdy k online evidenci naopak nedojde vůbec, např. se u mnohých chovatelů on-line neeviduje klinická mastitida, která není léčená. Je třeba apelovat na chovatele, aby zadávali data adekvátně.

Ing. Ludmila Zavadilová informovala o možnostech šlechtění na vyšší odolnost vůči bronchopneumonii u telat a dosažených výsledcích. Data byla sbírána v letech 2017-2024 (od 330 tis. telat). Po jejich analýze bylo zjištěno, že výskyt bronchopneumonie u telat vede k časnějšímu vyřazování plemenic v dospělosti. Byl ukázán postup využívající metodu genomického odhadu a zdůrazněna návaznost na metody predikce plemenných hodnot v současné době využívané u holštýnského skotu v ČR. Šlechtění na odolnost vůči bronchopneumonii u telat je nejen možné,

ale tedy i přínosné. Býci s relativní plemennou hodnotou (RPH) nad 120 v daném znaku mají potomky nejen s nižším online zaevidovaným výskytem bronchopneumonie, ale i dalších onemocnění jako jsou metritidy, mastitidy či onemocnění končetin.

Diskuse:

- *doc. Šlosárková:* Převod dat z aplikace CRV (Uniform Agri), který začala CRV od roku 2024 v ČR rozšiřovat, do Deníku léčení není prozatím vyřešen, nepracuje s mezinárodním/naším číselníkem diagnóz, ani s číselníkem léčiv. *Ing. Hruša:* Společnost CRV podniká kroky k umožnění převodu. Celkově je problém s přenosem dat z dojírenských, resp. faremních softwarů a ochotou chovatelů vést evidenci jinou formou.

Úkol: Připravit dokument o možnostech předávání dat do Deníku nemocí a léčení – do konce dubna 2026.

3. Informace o stavu v odhadech plemenných hodnot – výpočet, prezentace, úpravy

Ing. Jiří Šplíchal informoval o stavu ve výpočtu PH

Produkce: plánuje se přechod na jedнокrokovou metodu pro TDM produkce ssGBLUP, aktuálně probíhá doladění detailů. Test v Interbullu proběhne v květnu. Dále bude nutné odhadnout nové genetické parametry modelu, což je časově náročné.

Exteriér: velkým problémem bylo kolísáním hodnot u exteriéru, což se technicky vyřešilo, nicméně bude třeba upravit exteriérové znaky, které mají průměrné hodnoty RPH příliš nízké (šířka hrudníku, hloubka těla, závěsný vaz), řešením by mohl být přechod na bázi býků. Podle analýz oddělení PH mladší ročníky býčků, lépe kopírují aktuální stav PH.

Plodnost: ke stávajícímu modelu je přidán efekt sexovaného semene, model se zároveň převede na moderní způsob výpočtu pomocí BLUPF90. Není dořešena integrace hodnot z Interbullu pro plný ssGBLUP. Došlo k zavedení nového kódu 37 – pro současnou synchronizaci říje a inseminaci sex. semenem.

Porody: problematické hodnocení obtížnosti porodů vedlo ke spojení obtížnosti porodů 1+2 jako normální porod, 3 a 4 obtížný porod a k ustálení výsledků. Nehlásí se však pohlaví mrtvého telete, je vhodné zadávat i tato data. Model se zdá být funkční, řeší zásadní problém podhodnocení býků posledních ročníků (od změny hodnocení porodů kolem roku 2018).

Dlouhověkost: aktuálně probíhá implementace a hodnoty budou zveřejněny v červnu pro majitele býků.

Diskuse:

- *Ing. Brokeš:* VIT zasílá SNP od svých mladých býčků, kteří ještě nebyli registrovaní v ČR, používají se tato data do výpočtu ?

- *Šplíchal, Vondrášek:* SNP se do výpočtu zahrnují v momentě registrace případně pokud býci figurují v původech, samotný SNP nemá pro zpřesnění výpočtu jedнокrokovou metodu významný přínos. Výpočet GEPH u dosud neregistrovaných zahraničních býčků je podmíněn poplatkem stejně jako je to běžné v případě výpočtu GEPH českých býčků v zahraničí.

- *J. Fangl* upozornil na porovnání výpočtu GEPH v čase. Je třeba takovým chybám zabránit kontrolou ještě před zveřejněním. Bude řešeno individuálně, pravděpodobně souvisí se změnou výpočtu produkce/ báze v 04/2025.

4. Informace o projektu Fit Cow

Ing. Vondrášek předal informace ohledně projektu FIT cow. V roce 2026 již bylo genotypováno 125 tis. jalovic 115 chovatelů, 38,5 tis. ukončených laktací. Genomika je potvrzena následujícím fenotypem a je klíčovým prvkem pro následnou selekci ve stádě.

5. Různé

a) Ing. Lipovský představil aplikaci iSample, která slouží chovatelům a oprávněným organizacím k zadávání dat do iGenetiky a objednávku genotypování jalovic – přihlášení přes QR kód, funguje i offline, odesílá se po připojení k internetu.

CloudDNA – aktualizovaný Dashboard a průměry stáda v porovnání s populací. Přidáno porovnání dat dle čtvrtletí narození místo měsíců. Výpis homo i heterozygotně bezrohých zvířat.

Diskuse:

- Ing. Vondrášek: Dotaz na haplotypy HH2 a HCVM – ing. Lipovský odpověděl, že automatizovaný export proběhl v únoru, nově genotypovaným jsou již čteny. Zpětný přepočítání QTL proběhne v dubnu, informace budou následně zveřejněny v katalogových listech. Zobrazení QTL pro výpočet TPI bude po úpravě katalogového listu kompletní. Vondrášek upřesnil, že je třeba zveřejnit i vč. brachyspiny a dominant RED, stanovených v USA.

- Převod kódů QTL znaků z 2písmenných na 3písmenné kódy vyřešeno, čeká se na elektronické POP, aby už implementace proběhla v novém systému. Dokončení ePOP bylo několikrát odloženo.

b) T. Salava informoval o úpravě autentizační autority. Jedná se o nový systém přidělení různých rolí přístupu do eSkotu a dalších databází pro chovatele a oprávněné organizace. Lze udělit oprávnění nejen na celé chovy, ale i na úroveň středisek, a to i v kombinaci několika různých chovatelů. Je možné zadat i různou úroveň oprávnění, či viditelnost konkrétních dat. Roli správce přístupů bude mít nově oprávněný chovatel. Přístup do správy je na eSkotu přes reporty a systém. Je vhodné, aby každý měl svůj vlastní přístup do eSkotu. V systému bude přehled všech aktivních přístupů vč. role a úrovně přístupu. Do budoucna se připojí i další externí aplikace.

Diskuse:

Bude možné zadávání dat do iGenetiky pod jedním přístupem naráz více chovatelů?

Ing. Lipovský: iGenetika umožňuje zadávání dat i pro uživatele, který nevlastní zvířata, tudíž nebude možné napojit na oprávnění pro přístup na rozdíl od CloudDNA. Reálné by bylo oddělit jalovice od býčků a umožnit napojení na systém jen u jaloviček.

c) Ing. Vondrášek: Pro genotypování býčků rychle je třeba dát laboratoři informaci s prosbou o urgentní genotypování, vzorek oddělit od ostatních a výrazně označit, např. „BÝČEK - URGENTNÍ“.

d) Ing. Vondrášek: od ledna 2026 přidány dva nové znaky pro hodnocení exteriéru: postoj předních končetin a balance vemene

e) Ing. Novotný: Bylo by možné zveřejňovat a umožnit stažení všech POP býků na nějaké platformě ČMSCH nebo Svazu ?

Vondrášek: zveřejnění asi nejlépe na prohlížeči býků eSkotu, který je veřejně přístupný na rozdíl od holštýnského analyzátoru. Ing. Šlejtr doporučil zažádat OO a schválit zveřejnění POP u býčků. Ing. Vobecká navrhla uspořádat schůzku a probrat podrobnosti vč. zveřejnění PH.

- f) *Ing. Novotný* vznesl dotaz ohledně evidence inseminací holštýnských krav býky masných plemen. *Ing. Šplíchal* odpověděl, že se informace eviduje, je potřeba domluvit způsob prezentace. Dále vznesl *Ing. Novotný* dotaz na rezistenci vůči tepelnému stresu, resp. že bude zájem o detekci slickgenů. *Ing. Lipovský* uvedl, že ani na novém čipu bohužel detekce tohoto genu není.

Zapsala:

Dne 20.3.2026 *Ing. Soňa Jelínková*

Schválil:

ing. Ladislav Vondrášek

